

IMPORTANȚA ȘI CONȚINUTUL TERMENELOR ÎN PROCESUL CIVIL

Igor COBAN,
doctorand, magistrul în drept, lector superior (USM)
Cornel CREȚU,
magistrul în drept, absolvent INJ

REZUMAT

Termenul de procedură constituie acel interval de timp înăuntrul căruia trebuie îndeplinite acte de procedură. Pentru procesul de înfăptuire a justiției, termenele de procedură au o semnificație primordială, dat fiind faptul că aceasta reprezintă nu numai o formă de organizare a procesului civil în dimensiunea timpului, dar și o condiție de valabilitate a actelor de procedură. Astfel, aplicarea termenelor de procedură reprezintă nu doar o sarcină a procesului civil, ci și o garanție a unui proces echitabil. Iar cunoașterea esenței termenelor de procedură reprezintă chezașia unui act judecătoresc întemeiat și legal.

Cuvinte-cheie: termene de procedură, termen rezonabil, termene legale, termene judecătorești, calcularea termenelor de procedură, repunerea termenelor de procedură

SUMMARY

The procedural terms represents the interval of time within which the procedure acts should be realized. Procedural terms have a paramount significance for the process of justice, due to the fact that this is not only a form of the organization of civil trial through the time dimension, but also a condition for the validity of procedural acts. Thus, the application of the procedural time-limits is not only a task of the civil procedure, as well as a guarantee of a fair trial. The knowledge of the essence of the procedural terms represents a guarantee for a legally and justified judicial act.

Key-words: procedural terms, reasonable terms, legal procedural terms, judicial procedural terms, calculations of procedural terms, reinstatement of procedural terms

1. Noțiunea de „termene de procedură” și importanța lor

Termenul semnifică o „durată”, iar durata are un punct de pornire (*dies a quo*) și un punct de împlinire (*dies ad quem*), iar între aceste momente, în principiu, durata curge continuu. Astfel încât ca varietate a timpului social-uman există și se manifestă un „timp juridic”, în interiorul căruia atât raporturile juridice, cât și normele juridice care îl reglementează sunt create, modificate sau stinse¹.

În general, pentru procesul civil, termenele au o semnificație primordială. Deoarece, de cele mai multe ori, legea procesual civilă prevede termenele de procedură ca o condiție de valabilitate pentru actele de procedură (alături de cerințele de formă și conținut). Mai mult ca atât, importanța termenelor de procedură este accentuată de I.Leș, care menționează că procedura judiciară nu poate fi concepută fără existența unor termene în cadrul cărora legea impune anumite obligații sau îndreptățește părțile să-și exercite drepturile lor, deoarece toate aceste termene sunt menite să disciplineze activitatea procesuală².

Însemnătatea termenelor de procedură pentru procesul civil poate fi apreciată și conform art.4 CPC, care edictează ipoteza soluționării cauzelor civile în termen rezonabil la nivel de sarcină a procedurii civile.

Termenul de procedură nu reprezintă doar o sarcină a procesului civil, dar și o garanție procesuală alături de altele, ce au drept scop asigurarea înfăptuirii actului de justiție prin examinarea și soluționarea corectă și în termen rezonabil a cauzelor civile.

Prin sensul uzual al noțiunii de „termen” se înțelege intervalul de timp, stabilit dinainte, în limita căruia trebuie să se înfăptuiască sau să se întâmple ceva³.

Astfel, în literatura rusă de specialitate, s-a opinat că termenul de procedură constituie acel interval de timp înăuntrul căruia trebuie îndeplinite acte de procedură⁴. Remarcăm că accepțiunea procesuală a noțiunii de termen, spre deosebire de cea comună, leagă derularea acestora de îndeplinirea actelor de procedură, ceea ce reiterează ideea expusă *supra* că acestea urmează a fi privite ca o condiție de valabilitate a actelor de procedură.

În aceeași ordine de idei, literatura română de specialitate conceptualizează termenul de procedură ca acel interval de timp înăuntrul căruia trebuie îndeplinit, sau după caz, este oprit să se săvârșească un anumit act de procedură⁵. Observăm că nu există disensiuni cu privire la conceptul termenului de procedură, fiind expuse definiții similare, variate prin conținutul actelor ce urmează sau nu urmează a fi îndeplinite în intervalul de timp determinat.

Legiuitorul moldovean a reglementat la art.110 CPC accepțiunea termenului de procedură, definindu-l ca acel interval, stabilit de lege sau de judecată (judecător), în interiorul căruia instanța (judecătorul), participanții la proces și alte persoane legate de activitatea instanței trebuie să îndeplinească anumite acte de procedură ori să încheie un ansamblu de acte.

Noțiunea de „termen rezonabil”. În general, legislația procesual civilă nu prevede un termen de examinare și soluționare a cauzelor civile. Însă le-

giuitorul operează în mod convențional, de regulă, cu noțiunea de *termen rezonabil*. Ca **excepție**, prin lege poate fi stabilit un termen fix pentru examinarea anumitor categorii de cauze civile, de exemplu:

- instanța de contencios administrativ examinează excepția de ilegalitate în termen de 10 zile⁶;
- cererile de chemare în judecată împotriva Băncii Naționale a Moldovei se examinează în termen de 3 luni din data depunerii⁷.

Deși Codul de procedură civilă nu definește, în mod expres, noțiunea de termen rezonabil, aceasta poate fi dedusă din practica judiciară, care a convenit că *termenul rezonabil* urmează a fi apreciat potrivit următoarelor criterii:

- a) complexitatea cazului;
- b) comportamentul părților la proces;
- c) comportamentul organelor extrajudiciare și al instanțelor de judecată, care urmau să participe la soluționarea cazului⁸.

Mai mult ca atât, CtEDO a statuat, în repetate rânduri, că *termenul rezonabil* constituie o valență obligatorie a dreptului la un proces echitabil, garantat de art.6 CEDO.

Autorul român C.Bîrsan apreciază dreptul persoanei de a beneficia de o judecată în termen rezonabil în calitate de **principiu al celerității procedurilor judiciare**. Prin impunerea respectării unui termen rezonabil, pentru înfăptuirea actului de justiție, CEDO subliniază importanța faptului că justiția trebuie să fie administrată fără întârzieri de natură a-i compromite eficacitatea și credibilitatea⁹.

În general, respectarea termenului rezonabil la judecarea cauzei concrete se va verifica la solicitarea părților de către instanța ierarhic superioară în procesul examinării cazului, respectiv, pe căile ordinare sau extraordinare de atac și, în caz de constatare, se va argumenta în hotărârea respectivă.

Mai mult ca atât, încălcarea termenului rezonabil generează pentru justițiabil *dreptul la repararea prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești*, garantat de art.2 din Legea nr.87 din 21.04.2011¹⁰.

2. Clasificarea termenelor procedurale

Clasificarea termenelor de procedură are o importanță mai mult teoretică, deoarece ne permite perceperea mai corectă și aprecierea locului în sistem a acestora la realizarea diferitelor instituții de drept procesual civil.

1. Din prevederile art.110 CPC, putem deduce o primă clasificare a termenelor de procedură, după modul lor de stabilire, în: **termene legale** și **termene judecătorești**.

a) **termenele legale** sunt stabilite de lege, în mod expres, și nu pot fi deduse prin interpretare (*de exemplu*: termenele pentru declararea căilor de atac, termenele pentru comunicarea actelor de procedură etc.). Termenele legale nu pot fi modificate nici de părți și nici de instanța de judecată. În cazul în care acestea au

fost omise, ele pot fi repuse în condițiile art.116 CPC. Autorul român I.Leș delimitează în cadrul termenelor legale: **termene legale perfecte (sau fixe)** și **termene legale imperfecte**¹¹.

b) **termenele judecătorești** sunt stabilite de instanța de judecată. La rândul lor, termenele judecătorești, spre deosebire de cele legale, nu se repun, însă pot fi modificate sau prelungite de instanța de judecată, cum ar fi: termenul fixat de instanța de judecată pentru prezentarea unei probe sau îndeplinirea unui act de procedură etc.

Deși, în literatura de specialitate, s-a expus ideea identificării și a termenelor convenționale în calitate de termene de procedură, adică acele termene care sunt convenite de părți, dacă legea le permite (*de exemplu*: părțile fixează termenul arbitrajului, iar nerespectarea acestuia atrage desființarea arbitrajului sau termenul solicitat și stabilit de ambele părți pentru executarea unei tranzacții)¹². În ce ne privește, considerăm că aceste termene oricum urmează a fi apreciate ca o varietate a termenelor judecătorești, deoarece, pentru a produce efecte juridice pentru procesul civil, ele urmează a fi încuviințate de judecător printr-un act de procedură, idee de altfel agreeată și de procesualistul român V.M. Ciobanu¹³.

2. De asemenea, după caracterul lor, termenele de procedură pot fi clasificate în: **termene imperative (sau active)** și **termene prohibitive (de inhibiție)**, denumite de I.Deleanu și ca „termene pentru a acționa” și, respectiv, „termene pentru a aștepta”¹⁴.

a) **termenele imperative (sau active)** sunt acelea care impun exercitarea unor drepturi sau îndeplinirea unor acte de procedură în perioada de timp stabilită (*de exemplu*: termenele pentru exercitarea căilor legale de atac – art. 362, 425, 434 CPC);

b) **termenele prohibitive (de inhibiție)** – sunt acelea înăuntrul cărora legea interzice efectuarea vreunui act de procedură (*de exemplu*: art.60 alin.(3) C. executare¹⁵ stabilește un termen de executare benevolă de 15 zile a documentului executoriu, înainte de a trece la executare silită).

3. În dependență de modalitatea de calculare a termenelor, acestea pot fi: **termene de succesiune** și **termene de regresivitate**.

a) **termenele de succesiune** – sunt acelea care se calculează progresiv. Astfel, de exemplu, termenul de apel, potrivit art. 362 CPC, se calculează în mod ascendent de la data pronunțării dispozitivului hotărârii;

b) **termenele de regresivitate** – sunt acelea care se calculează regresiv (de exemplu: art.190 alin.(2) CPC stipulează că: termenul de judecată se stabilește astfel încât, de la primirea citației, părătul să aibă la dispoziție cel puțin 15 zile pentru a-și pregăti apărarea, iar în procese urgente, cel puțin 5 zile). În această situație, termenul urmează a fi calculat în mod regresiv de la data fixată pentru ședința de judecată.

4. După cum există sau nu posibilitatea cunoașterii momentului când se va împlini termenul, distingem:

termene exacte și termene aproximative, denumite de I. Deleanu ca termene certe și, respectiv, incerte¹⁶.

a) **Termenele exacte** sunt acelea care sunt stabilite în mod exact.

b) **Termenele aproximative** sunt acelea care nu sunt determinate în mod cert, dar în privința cărora există criterii de precizare, de exemplu, cazul termenelor rezonabile.

5. În dependență de *unitatea de măsurare*, din prevederile art.111-112 CPC, putem distinge termene stabilite în: *ani, luni, zile, ore*. Deși Codul de procedură civilă nu reglementează ca unitate de măsurare a termenului *minutele*, considerăm că prin prisma prevederilor art.2 alin.(4) CPC – care stabilește ca parte integrantă a legislației procesual civile și reglementările ce vizează raporturile juridice, care apar în legătură cu executarea actelor instanței judecătorești și actelor altor autorități – putem distinge și această categorie de termene¹⁷.

6. După *efectele pe care le produc*, termenele de procedură se clasifică în: **termene absolute și termene relative**.

a) **termenele absolute** sunt acelea care sunt obligatorii atât pentru părți, cât și pentru instanța de judecată, iar nerespectarea cărora afectează valabilitatea actului de procedură (*de exemplu*: art.434 alin.(1) CPC reglementează că *recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale*, iar nerespectarea acestui termen duce la declararea recursului ca fiind inadmisibil potrivit art.433 lit.b) CPC, deoarece potrivit art.434 alin.(2) CPC se statuează că *termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit*).

b) **termenele relative** sunt acelea care, în caz de nerespectare, nu atrag nici nulitatea, nici decăderea, dar pot justifica, eventual, alte sancțiuni – de ordin disciplinar sau pecuniar. În acest caz, exemplificăm efectele nerespectării termenelor rezonabile.

3. Durata și calcularea termenelor de procedură

În vederea identificării termenului de procedură, trebuie determinată durata lui, pentru ce urmează să cunoaștem *punctul de pornire și punctul de îndeplinire* al acestuia, iar între acestea se interpune un interval de timp care reprezintă însăși *substanța termenului*, după cum remarcă renumitul procesualist civilist român I.Leș¹⁸.

În general, actele de procedură se efectuează fie în termenul stabilit de lege, pentru cazul termenelor legale sau în cazul în care nu este stabilit prin lege, termenul de procedură se fixează de către instanța judecătorească (termenele judecătorești).

Art.111 alin.(2) CPC stipulează că termenul de procedură se instituie prin indicarea unei date calendaristice, datei comunicării actului de procedură, a unei perioade sau prin referire la un eveniment viitor și cert că se va produce. În ultimul caz, actul de procedură poate fi efectuat în decursul întregii perioade.

Din analiza prevederilor art.111 alin.(2) și alin.(3)

CPC, pot fi indicate 3 puncte de pornire ale termenelor de procedură:

1) termenul de procedură stabilit în ani, luni sau zile începe să curgă în ziua imediat următoare datei calendaristice stabilite (*de exemplu*: art.362 alin.(1) CPC reglementează faptul că: termenul de declarare a apelului este de 30 de zile de la data pronunțării dispozitivului hotărârii. În acest caz, dacă dispozitivul hotărârii a fost pronunțat la data de 15, termenul de declarare a apelului începe a fi calculat cu ziua imediat următoare, indiferent de faptul dacă aceasta este zi de odihnă sau sărbătoare oficială). După cum menționează doctrina, pentru acest caz operează adagiul *dies a quo* potrivit căruia *nu se ia în calcul ziua când a început să curgă termenul de procedură*¹⁹. Acest sistem este unul avantajos pentru părți și participanții la procesul civil, deoarece nu ia în calcul ziua în care termenul de procedură începe să curgă, spre deosebire de sistemul *momento ad momento*, el fiind calculat de la ora 00.00 noaptea a zilei imediat următoare, în care începe să curgă termenul de procedură;

2) data comunicării actului de procedură (*de exemplu*: art.439 alin.(1) CPC stipulează că: după parvenirea dosarului, un complet din 3 judecători decide asupra admisibilității recursului, dispune expedierea copieii de pe recurs intimatului, cu înștiințarea despre necesitatea depunerii obligatorii a referinței **timp de o lună de la data primirii acesteia**);

3) producerea evenimentului ori momentului care a condiționat începutul lui (*de exemplu*: art.264 CPC prevede că: după decăderea **circumstanțelor** care au dus la suspendarea procesului (cum ar fi: art.260 alin.(1) lit.a) CPC prevede ca temei obligatoriu de suspendare a procesului: decesul sau reorganizarea părții în proces ori a intervenientului principal dacă raportul juridic litigios permite succesiunea în drepturi – până la determinarea succesorilor în drepturi), instanța judecătorească dispune, la cererea participanților la proces sau din oficiu, reluarea procesului).

Punctul de îndeplinire a termenelor de procedură se realizează prin expirarea lui.

Astfel, potrivit art.112 alin.(1) și alin.(2) CPC, pot fi identificate puncte de îndeplinire a termenelor în dependență de unitatea de măsurare a acestora, după cum urmează:

1) pentru **termenul stabilit în ani**, acesta expiră în luna și ziua respectivă a ultimului an al termenului;

2) pentru **termenul stabilit în luni**, acesta expiră pe data respectivă a ultimei luni a termenului. Dacă ultima lună nu are data respectivă, termenul expiră în ultima zi a lunii;

3) pentru **termenul stabilit în zile**, operează regula potrivit căreia dacă ultima zi a termenului este nelucrătoare (indiferent de faptul că este zi de odihnă sau sărbătoare oficială), acesta expiră în următoarea zi lucrătoare.

Pentru toate punctele de îndeplinire a termenelor de procedură enunțate, este instituită reglementarea potrivit căreia actul de procedură pentru care este

stabilit un termen poate fi îndeplinit până la ora 24 a ultimei zile din termen. Dacă cererile de apel sau de recurs, documentele sau sumele bănești au fost predate la oficiul poștal sau la telegraf, sau prin alte mijloace de comunicație înainte de ora 24 din ultima zi a termenului, actul de procedură se consideră îndeplinit în termen.

În acest sens, legiuitorul român a reglementat o novație care este în corespundere cu realitățile sociale și care se pretează a fi adoptată, și anume: potrivit art.183 alin.(1) CPC al României, *este considerat în termen și actul depus la un serviciu de curierat rapid sau la un serviciu special de comunicare*²⁰.

Iar dacă actul de procedură trebuie efectuat nemijlocit în instanța judecătorească ori în o altă organizație, termenul se consideră expirat la ora care încheie programul lor sau la care încetează operațiunile respective.

4. Suspendarea, prelungirea și repunerea în termenele de procedură

Potrivit art.114 alin.(1) CPC, curgerea termenului de procedură se suspendă odată cu suspendarea procesului. Suspendarea termenelor de procedură se deosebește de instituția întreruperii termenelor de procedură. Astfel că luând drept criteriu de delimitare a acestor instituții *efectele juridice pe care le produc*, putem distinge:

– în cazul **suspendării** termenelor de procedură, curgerea termenului este doar oprită atâta timp cât persistă acele circumstanțe care au dus la suspendarea lor, iar după dispariția acestora, termenele de procedură continuă să curgă mai departe, fără a afecta durata lor, adică timpul scurs anterior;

– în cazul **întreruperii** termenelor de procedură, *per a contrario*, după dispariția circumstanțelor care au dus la întreruperea lor, încep să curgă din nou, adică fără a se lua în considerare timpul scurs anterior.

În legislația procesual civilă, referitor la termenele stabilite de instanța de judecată se utilizează noțiunea de „prelungire”, iar față de termenele stabilite de lege – noțiunea de „restabilire” în termen. Diferența se explică prin faptul că instanța nu este în drept să mărească durata termenului stabilit de lege, dar poate doar restabili curgerea lui²¹.

Privitor la *termenele judecătorești*, operează instituția prelungirii termenelor de procedură. Astfel, potrivit art.115 CPC, la cererea participanților la proces, instanța judecătorească (judecătorul) poate prelungi termenul de procedură. Astfel, dat fiind faptul că repunerea operează în baza discreției instanței de judecată, judecătorul apreciază în dependență de caz care este durata termenului judecătoresc stabilit și care este necesitatea și întinderea prelungirii lui (de exemplu: instanța poate stabili un termen pentru părți în vederea prezentării unui mijloc de probă, iar în cazul în care o parte nemotivat nu reușește să se încadreze în termenul acordat, la cererea acestuia instanța poate să prelungească acest termen, care nu trebuie în mod neapărat să corespundă ca durată cu cel expirat).

Spre deosebire de *termenele judecătorești*, cele *legale* nu pot fi prelungite, ci pot fi repuse.

Astfel, conform art.116 alin.(1) CPC, persoanele care, din motive întemeiate, au omis termenul de îndeplinire a unui act de procedură pot fi repuse în termen de către instanță.

Cererea de repunere în termen se depune la instanța judecătorească care efectuează actul de procedură și se examinează în ședință de judecată. Participanților la proces li se comunică locul, data și ora ședinței. Neprezentarea lor însă nu împiedică soluționarea repunerii în termen.

La cererea de repunere în termen se anexează probele ce dovedesc imposibilitatea îndeplinirii actului. Totodată, trebuie efectuat actul de procedură care nu a fost îndeplinit în termen (să fie depusă cererea, să fie prezentate documentele respective etc.).

În acest sens, legiuitorul nu stabilește oarecare restricții cu privire la mijloacele de probă care urmează a fi admise în vederea justificării repunerii în termen sau anumite reguli speciale de probațiune. Motiv din care, cel puțin din punct de vedere teoretic, este posibil dovedirea acestor circumstanțe prin oricare din mijloacele de probă reglementate la art.117 alin.(2) CPC și fiind aplicabile regulile generale ale probațiunii judiciare reglementate la cap. X CPC.

Repunerea în termen nu poate fi dispusă decât în cazul în care partea și-a exercitat dreptul la acțiune înainte de împlinirea termenului de 30 de zile, calculat din ziua în care a cunoscut sau trebuia să cunoască încetarea motivelor care justifică depășirea termenului de procedură.

Astfel, termenul de 30 de zile stabilit la art.116 alin.(4) CPC este unul absolut (un termen de **decădere**), care, la rândul său, nu poate fi repus.

Importanța justificării circumstanțelor care îndreptățesc depășirea termenului de procedură au importanță în vederea garantării respectării *principiului securității raporturilor juridice*.

În conformitate cu practica CtEDO în privința art.6 CEDO, s-a stabilit că prin nemotivarea repunerii în termenul de exercitare a unui act de procedură a unei părți la proces, instanța de judecată a încălcat dreptul justițiabilului la un proces echitabil. Însă, chiar și în situația solicitării repunerii în termenul de declarare a actului de procedură, instanța de judecată urmează să aprecieze *„suficiența justificării motivelor invocate pentru a prelungi acest termen de prescripție”*²² în coraport cu puterea lucrului judecat a hotărârii judecătorești.

În acest context, în literatura de specialitate sunt identificate trei condiții pentru a dispune repunerea în termen:

1) partea care nu și-a exercitat dreptul procedural înăuntrul termenului legal imperativ să facă dovada că a fost împiedicată dintr-o împrejurare mai presus de voința ei;

2) împrejurarea ce a împiedicat partea să-și exercite dreptul procedural să se fi produs înainte de împlinirea termenului legal imperativ;

3) partea interesată să formuleze cererea de repunere în termen și să efectueze și actul de procedură pe care nu l-a îndeplinit în termenul legal (*n.a.* – în cel mult 30 de zile de la data încetării împiedicării)²³.

Actul judecătoresc prin care se soluționează cererea de repunere în termen îl constituie încheierea judecătorească: de admitere a cererii de repunere în termen sau de respingere a cererii de repunere în termen.

Încheierea judecătorească prin care este respinsă cererea de repunere în termen poate fi atacată cu recurs. Încheierea prin care s-a făcut repunerea în termen nu se supune recursului.

5. Sancțiunile pentru nerespectarea condițiilor privind termenele procedurale

Art.113 CPC reglementează efectele neîndeplinirii în termen a actului de procedură. Astfel, potrivit normei edictate, dreptul de a efectua actul de procedură încetează odată cu expirarea termenului prevăzut de lege ori stabilit de instanța judecătorească (judecător).

Din conținutul normei juridice citate, poate fi identificată decăderea – ca acea urmare nefavorabilă prescrisă de legea procesual civilă, survenită ca rezultat al nerespectării termenului de efectuare a unui act de procedură, respectiv, drept sancțiune procedurală.

După V.M. Ciobanu, decăderea constituie o sancțiune pentru neglijență de care a dat dovadă partea care nu și-a exercitat dreptul procesual în intervalul de timp fixat de lege. Însă, fără de această sancțiune, nu s-ar putea asigura finalitatea termenelor de procedură, iar pe de altă parte, decăderea are un efect stimulat, îndemnând părțile să-și exercite drepturile procesuale în termenele stabilite, înlăturându-se astfel situațiile juridice incerte²⁴.

Urmează să delimităm decăderea – ca sancțiune procedurală, de termenele de decădere, ca varietate a termenelor de procedură.

Efect al decăderii îl constituie pierderea dreptului, care nu a fost efectuat în termen. Pierderea dreptului însă semnifică irosirea în mod automat și a obligațiilor procesuale. Astfel, art.113 alin.(2) CPC prevede, în mod expres, că cererile și documentele depuse după expirarea termenului de procedură nu degreveză de îndeplinirea obligației procedurale.

Recenzent:

Elena BELEI,

doctor în drept, conferențiar universitar (USM)

Note:

¹ Deleanu I., *Tratat de procedură civilă*, vol. I, Servo-Sat, Arad, 2000, p.286.

² Leș I., *Tratat de drept procesual civil*, All Beck, București, 2001, p.267-268.

³ *Dicționarul explicativ al limbii române*, Academia

Română. Institutul de Lingvistică „Iorgu Iordan”, ed. a II-a, Univers enciclopedic, București, 1996. 924 p.

⁴ Алехина С.А., Блажева В.В. и др.; Под ред. М.С. Шакарян, *Гражданское процессуальное право: учебник*, Проспект, Москва, 2004. с.121.

⁵ Tăbărcă M., *Drept procesual civil*, Global Lex, București, 2004. p.267.

⁶ Art.13 alin.(4) din Legea contenciosului administrativ nr.793 din 10.02.2000.

⁷ Art.23 alin.(3), *ibidem*.

⁸ Pct.2 din Hotărârea Plenului Curții Supreme de Justiție privind aplicarea în practica judiciară de către instanțele judecătorești a unor prevederi ale Convenției Europene pentru Protecția Drepturilor Omului și Libertăților Fundamentale, nr.17 din 19.06.2000, în *Culegeri de hotărâri ale Plenului Curții Supreme de Justiție* (mai 1974 – iulie 2002), Tipografia Centrală, Chișinău, 2002.

⁹ Bîrsan C., *Convenția Europeană a Drepturilor Omului: comentariu pe articole*, ed. 2, C.H. Beck, București, 2012, p.521.

¹⁰ Legea nr.87 din 21.04.2011 privind repararea de către stat a prejudiciului cauzat prin încălcarea dreptului la judecarea în termen rezonabil a cauzei sau a dreptului la executarea în termen rezonabil a hotărârii judecătorești.

¹¹ Leș I., *op.cit.*, p.268. Prin **termene legale perfecte (sau fixe)** autorul înțelege acele termene stabilite în mod uniform de lege, fără de putință de a fi modificate de instanța de judecată (cum ar fi termenele pentru declararea căilor de atac), iar **termenele legale imperfecte**, dimpotrivă, deși sunt prevăzute de lege, pot fi modificate de judecător, fie în sensul prelungirii, fie în sensul scurtării duratei lor.

¹² Deleanu I., *op.cit.*, p.284.

¹³ Pentru detalii *a se vedea*: Ciobanu V.M., *Tratat teoretic și practic de procedură civilă*, vol. I, Național, București, 1999, p.459.

¹⁴ Deleanu I., *op.cit.*, p.284.

¹⁵ Codul de executare al Republicii Moldova nr. 443 din 24 decembrie 2004.

¹⁶ Deleanu I., *op.cit.*, p.285.

¹⁷ Art.134 alin.(2) C. executare prevede că: În ziua licitației, la înmânarea biletelor de participare, executorul judecătoresc înregistrează participanții prezenți. Înregistrarea se încheie cu 10 **minute** înainte de începutul procedurii de licitare. Participanții care au întârziat la înregistrare nu sunt admiși la licitație.

¹⁸ Leș I., *op.cit.*, p.270.

¹⁹ *Ibidem*, p.273.

²⁰ Ursuță M., *Sinteza nouăților Codului de procedură civilă. Prezentare comparativă: Noul Cod de procedură civilă și Codul anterior*, Universul juridic, București, 2013, p.37.

²¹ *Codul civil al Republicii Moldova. Comentariu*, Tipografia Centrală, Chișinău, 2006, p. 503.

²² Pct. 17, în *Case of Agurdino SRL vs. Moldova*. <http://www.echr.coe.int/>

²³ Oprina E., *Instituții de drept procesual civil: Teoria generală*, vol. 1, Universul juridic, București, 2010, p. 257-258.

²⁴ Ciobanu V.M., *Tratat teoretic și practic de procedură civilă*, vol. I, Național, București, 1999, p.480.